РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 2 (61)

Березень – квітень 2025 р.

DOI 10.53672/ej.2.2025

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.2.2025

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2025, № 2 (61)

березень – квітень 2025 р.

Київ

expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.2.2025[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2025. — № 2 (61) (березень – квітень 2025). — 52 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2025
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2025

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 13

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *13*

Слюсаренко В. Є., Тарасютіна С. В., Разумцев В. В., Пилипенко В. В. Автоматизація організації та проведення судових експертиз. 13

1.2. Судово-психологічна експертиза *16*

До 01 вересня 2025 року буде тривати в Україні розробка проекту професійного стандарту 2429 Експерт-психолог судовий 16

В кримінальному кодексі України є правове поняття уразливого стану в контексті кримінального злочину пов'язаного з торгівлею людьми. Проте, психологічна наука оперує таким поняттям як психологічна вразливість, що може розглядатися як основа правового поня. 19

1.3. Судова практика *22*

Дніпропетровський окружний адміністративний суд. Співпраця заради розвитку правосуддя: підписано Меморандум між Дніпропетровським окружним адміністративним судом і ННЦ «Інститут судових експертиз імені Заслуженого професора М.С. Бокаріуса» 22

1.4. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності *25*

Ханін С. Юридична ситуація: обвинувачення не дозволяє захиснику призначити експертизу - шляхи рішення та правового аналізу. 25

Міністерство юстиції України. Як зібрати та подати докази для підтвердження факту батьківства - пояснює Міністерство юстиції України 27

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 31

В Україні триває розробка проекту професійного стандарту 2490 Поліграфолог 31

Відшкодування юридичними особами моральної (нематеріальної) шкоди завданої протиправними діями спрямованими на приниження репутації та ділового престижу, підриву довіри до її діяльності 31

Підпис факсиміле експерта у висновку експерта: правова оцінка . . 32

Щире каяття - особливості виявлення в кримінальних провадженнях: правова позиція ККС ВС (справа №199/6365/19) 32
Моральна шкода. Відшкодування моральної шкоди. Судово-психологічна експертиза моральної шкоди в Україні - особливості українського законодавства 32
Київський кабінет психофізіологічних досліджень на поліграфі . . . 33
РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 36
Тремометр, лабіліметр і реактометр 36
ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 39
ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 42
ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 45
ВИХІДНІ ДАНІ 52

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Наш журнал — реферативно-науковий. Поряд з авторськими статтями, які вперше публікуються саме тут, ми подаємо реферати вже опублікованих праць: наукових статей, посібників, оглядів судової практики, офіційних документів. Реферат стисло передає зміст першоджерела; біля кожного такого матеріалу є позначка «Реферат», анотація та бібліографічний опис першої публікації. Так журнал показує, що нового з'явилося в науці й практиці, і веде читача до оригіналу.[1]

Шановні колеги! Судова експертиза — професія для тих, хто не зупиняється на першому поясненні. Номер 2025, № 2 (61) за березень–квітень 2025 року пропонує 6 матеріалів про судово-психологічна експертиза, нормативне регулювання експертизи, права дитини і сімейні спори.

> *Цікавий факт зі світу судової експертизи. 1995 року в Англії та Вельсі створили Національну базу даних ДНК (NDNAD) — першу у світі. Наприкінці 2005 року в ній зберігалося близько 3,45 млн профілів осіб і 263 923 профілі слідів з місць злочинів. У 2025 році минає 30 років від цієї події.*[2]

Можливо, саме ваше дослідження стане наступною сторінкою історії судової експертизи. Читайте, сперечайтеся, пишіть до журналу — і повертайтеся до архіву номерів по нові матеріали.

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв'язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 30 квітня 2025 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 13 134 цивільних осіб, серед них 701 дітей, і поранення 31 867 цивільних осіб, серед них 2 032 дітей. За кожною цифрою —

людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Рятувальник ДСНС гасить пожежу на підприємстві в Київському районі Харкова після масованої атаки російських безпілотників у ніч на 31 березня 2025 р. Фото: ДСНС України, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загинула, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Обездолені діти» (06.05.2015)[6]

Читати вірш «Обездолені діти» у збірнику (с. 22)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 30.04.2025 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше четверо суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]; Анатолій Нагорний (голова Веселівського районного суду Запорізької області, загинув на фронті в листопаді 2023 р.)[8]; Леонід Лобойко (суддя Верховного Суду, 28.09.2024)[9]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, загинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[10]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. The National DNA Database. POSTnote 258, UK Parliamentary Office of Science and Technology (February 2006). URL: https://webtest.parliament.uk/globalassets/documents/post/postpn258.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

3. HRMMU/OHCHR, "Ukraine: Protection of civilians in armed conflict — April 2025 update" (opubl. 07–08.05.2025). URL: https://ukraine.ohchr.org/sites/default/files/2025-05/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28April%20%202025%29_ENG.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

4. DSNS Ukrainy. Riatuvalnyk DSNS hasyt pozhezhu na pidpryiemstvi v Kyivskomu raioni Kharkova pislia masovanoi ataky rosiiskykh bezpilotnykiv u nich na 31 bereznia 2025 r [A State Emergency Service Rescuer Extinguishing a Fire at an Enterprise in the Kyivskyi District of Kharkiv After a Massive Russian Drone Attack on the Night of 31 March 2025] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Destructions_in_Kharkiv_after_Russian_attack,_2025-03-31_(01).webp (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

8. Zakhyshchaiuchy Ukrainu, zahynuv holova Veselivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti Anatolii Nahornyi [Anatolii Nahornyi, Head of the Vesele District Court of Zaporizhzhia Region, Killed Defending Ukraine]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2023. 26 lystop. URL: ht-

tps://rsu.gov.ua/ua/news/zahisauci-ukrainu-zaginuv-golova-veselivskogo-rajonnogo-sudu-zaporizkoi-oblasti-anatolij-nagornij (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vyshcha rada pravosuddia vyslovliuie shchyre spivchuttia z pryvodu smerti suddi Verkhovnoho Sudu Leonida Loboika [The High Council of Justice Expresses Sincere Condolences on the Death of Supreme Court Judge Leonid Loboiko]. Vyshcha rada pravosuddia : ofitsiinyi vebsait. 2024. 28 veres. URL: https://hcj.gov.ua/news/vyshcha-rada-pravosuddya-vyslovluye-shchyre-spivchuttya-z-pryvodu-smerti-suddi-verhovnogo-sudu (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

10. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Автоматизація організації та проведення судових експертиз[1]

Слюсаренко В. Є., Тарасютіна С. В., Разумцев В. В., Пилипенко В. В.

Оригінальна публікація · оприлюднено 06.11.2025 · **DOI: 10.53672/ej.2.2025.03**[1]

Анотація. Стрімка цифровізація правосуддя ставить перед судово-експертними установами питання, як скоротити строки досліджень без утрати якості. Слюсаренко В. Є., Тарасютіна С. В., Разумцев В. В. і Пилипенко В. В. спираються на дані Міністерства юстиції України, за якими у 2023 році кількість призначених судових експертиз зросла на 23 % порівняно з 2020 роком, а середній строк їх проведення збільшився на 18 %. Мета роботи полягає в обґрунтуванні системної автоматизації організації та проведення експертиз відповідно до Стратегії розвитку судової експертизи на період до 2030 року. Застосовано системний підхід, статистичний і кореляційний аналіз, порівняльне правознавство, економічне моделювання та метод експертних оцінок. Емпіричну базу становлять аналітична довідка Мін'юсту про стан судово-експертної діяльності за 2024 рік, опитування керівників 127 експертних установ і дані пілотного проєкту «Цифровізація експертних процесів» (січень 2023 – грудень 2024 року, Київ, Харків, Одеса, 45 експертів). Автори встановили, що найвищий рівень автоматизації мають комп'ютерно-технічні експертизи (78–82 %), тоді як економічні автоматизовано лише на 34 %, а комплексні на 28 %; коефіцієнт кореляції Пірсона між рівнем автоматизації та строками експертиз, за їхніми розрахунками, становить -0,87. Після впровадження системи документообігу та аналітичних модулів строки скоротилися приблизно на 40 %, кількість помилок зменшилася більш ніж на 80 %, продуктивність зросла понад 60 %. Запропоновано модульну платформу на засадах сервісно-орієнтованої архітектури з пріоритетним модулем документообігу та AI-асистентом, що перевіряє повноту висновку експерта, логічні суперечності й відповідність методики, а також єдиний цифровий репозиторій шаблонів експертних документів і чотириетапну модель упровадження. Серед переваг названо економію 64 годин на місяць на одного експерта, серед ризиків технічні, організаційні, правові, фінансові та соціальні. Результати адресовано керівникам експертних установ,

приватним експертам і розробникам державної політики у сфері судової експертизи.

Ключові слова: судова експертиза, автоматизація, цифровізація, судово-експертні установи, електронний документообіг, штучний інтелект, комплексна експертиза, економічна ефективність, пілотний проєкт, поетапне впровадження.

Automation of the Organisation and Conduct of Forensic Examinations

Sliusarenko V. Ye., Tarasiutina S. V., Razumtsev V. V., Pylypenko V. V.

Abstract. Ukrainian forensic institutions face a growing workload: according to the Ministry of Justice of Ukraine, the number of forensic examinations ordered in 2023 rose by 23% compared with 2020, while their average duration increased by 18%. Sliusarenko V. Ye., Tarasiutina S. V., Razumtsev V. V. and Pylypenko V. V. examine how automating the organisation and conduct of examinations can shorten turnaround times without loss of quality. The study combines a systems approach, statistical and correlation analysis, comparative legal analysis, economic modelling and expert ranking. Its empirical basis comprises the Ministry's 2024 report on forensic expert activity, a survey of heads of 127 expert institutions and data from the pilot project on digitalisation of expert processes run in Kyiv, Kharkiv and Odesa in 2023–2024 with 45 experts. Automation proved uneven: computer forensics reached 78–82%, economic examinations 34% and multidisciplinary examinations 28%; the Pearson coefficient between automation level and examination duration was -0.87. In the pilot, processing time fell by about 40%, errors by more than 80%, and productivity rose by over 60%. The authors propose a modular, service-oriented platform in which document management has priority and an AI assistant checks the completeness of the expert opinion, logical inconsistencies and methodological compliance, together with a single repository of document templates and a four-stage implementation model. Benefits include saving about 64 working hours per expert per month; technical, organisational, legal, financial and social risks are identified. The find-

ings are relevant to managers of expert institutions, private forensic experts and policymakers.

Keywords: forensic examination, automation, digitalisation, forensic institutions, electronic document management, artificial intelligence, multidisciplinary examination, economic efficiency, pilot project, phased implementation.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 06.11.2025; DOI: **10.53672/ej.2.2025.03**[1].

REFERENCES

1. Avtomatyzatsiia orhanizatsii ta provedennia sudovykh ekspertyz [Automation of the Organisation and Conduct of Forensic Examinations] / Sliusarenko V. Ye. ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 2 (61). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.2.2025.03. URL: https://expertize-journal.org.ua/shkola-ekspertyzy-viktorii-sliusarenko-m-uzhhorod-ukraina/16752-slyusarenko-v-e-tarasyutina-s-v-razumtsev-v-v-pilipenko-v-v-avtomatizatsiya-organizatsiji-ta-provedennya-sudovikh-ekspertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

До 01 вересня 2025 року буде тривати в Україні розробка проекту професійного стандарту 2429 Експерт-психолог судовий[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 01.03.2025

Анотація. Редакція журналу інформує про розроблення в Україні проєкту професійного стандарту «Експерт-психолог судовий» (код 2429), що безпосередньо стосується кваліфікаційних вимог до судових експертів-психологів. Розробником виступає громадська спілка «Українська федерація професійних медичних об'єднань», роботу розпочато 20.08.2024 і заплановано завершити до 01.09.2025. Стандарт запропоновано віднести до секції О, розділу 84, групи 84.2, класу 84.23 класифікації видів економічної діяль-

ності; названо відповідальну за розроблення особу та подано посилання на відкриті відомості Національного агентства кваліфікацій про заявки на розроблення професійних стандартів. Повідомлення продовжує попередню публікацію журналу про початок цієї роботи. Фахівцям, які бажають долучитися до процесу, редакція рекомендує практичний посібник Акімової Л., Семигіної Т., Романюка С., Андреєва В., Салка О. і Макаренко Г. «Розроблення професійних стандартів: практичний посібник для професійних спілок» (Київ, 2024). Автори посібника послідовно розкривають етапи розроблення й затвердження професійного стандарту: ініціювання та реєстрацію заявки в Національному агентстві кваліфікацій, формування робочої групи з представників роботодавців, профспілок і освітньої сфери, функціональний аналіз і наповнення структури стандарту (трудові функції, кваліфікації та їх рівні за Національною рамкою кваліфікацій), громадське обговорення тривалістю не менше місяця, перевірку проєкту, внесення до Реєстру кваліфікацій і подальший перегляд. Нормативною основою названо Закон України «Про освіту», Кодекс законів про працю України та Порядок, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 373. Окремо висвітлено роль профспілок, які перевіряють проєкти за чек-листами й готують висновки про доопрацювання або погодження; додано зразки пояснювальної записки, довідки про результати обговорення та висновків. Матеріал корисний судовим експертам-психологам, науковцям і професійним об'єднанням, які можуть вплинути на зміст майбутніх кваліфікаційних вимог.

Ключові слова: професійний стандарт, експерт-психолог судовий, судово-психологічна експертиза, Національне агентство кваліфікацій, професійні кваліфікації, розроблення професійних стандартів, професійні спілки, Реєстр кваліфікацій.

Development of the Draft Professional Standard 2429 “Forensic Expert Psychologist” to Continue in Ukraine Until 1 September 2025

Abstract. Professional standards define the competence requirements on which qualifications are built, so a standard for forensic psychologists would directly shape how experts in this field are trained and assessed. This editorial note reports that a draft professional standard “Forensic Expert Psychologist” (code 2429) is being developed in Ukraine by the NGO Ukrainian Federation of Professional Medical Associations. Work began on 20 August 2024 and is scheduled to last until 1 September 2025. The draft is assigned to Section O, Division 84, Group 84.2, Class 84.23 of the classification of economic activities; the person responsible is named, and readers are referred to the National Qualifications Agency's open register of applications. The note follows the journal's earlier report on the launch of this work. To support participation, the editors recommend the practical guide on developing professional standards for trade unions by Akimova L., Semyhina T., Romaniuk S., Andreiev V., Salko O. and Makarenko H. (Kyiv, 2024). The guide sets out the stages of drafting and approval: registering an application with the National Qualifications Agency, forming a working group of employers, trade unions and educators, functional analysis, defining labour functions and qualification levels, public consultation lasting at least one month, verification, entry into the Register of Qualifications and periodic review. It explains how trade unions review drafts using checklists and provides model documents. The note is of practical value to forensic psychologists, researchers and professional associations.

Keywords: professional standard, forensic expert psychologist, forensic psychological examination, National Qualifications Agency, professional qualifications, trade unions, Register of Qualifications.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 01.03.2025.

REFERENCES

1. Do 01 veresnia 2025 roku bude tryvaty v Ukraini rozrobka proektu profesiinoho standartu 2429 Ekspert-psykholoh sudovyi [Development of the Draft Professional Standard 2429 "Forensic Expert Psychologist" to Con-

tinue in Ukraine Until 1 September 2025]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 2 (61). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14641-do-01-veresnya-2025-roku-bude-trivati-v-ukrajini-rozrobka-proektu-profesijnogo-standartu-2429-ekspert-psikholog-sudovij (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

В кримінальному кодексі України є правове поняття уразливого стану в контексті кримінального злочину пов'язаного з торгівлею людьми. Проте, психологічна наука оперує таким поняттям як психологічна вразливість, що може розглядатися як основа правового поня[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 23.03.2025

Анотація. Правове поняття уразливого стану особи, яке Кримінальний кодекс України використовує у статтях 149 і 303, редакція журналу пропонує співвіднести з поняттям психологічної вразливості, усталеним у психологічній науці, і розглядає останнє як можливу основу юридичної категорії. Аналіз ґрунтується на тексті примітки 2 до ст. 149 КК України, правовій позиції Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 30 січня 2024 року у справі № 588/1009/22, а також на працях Ingram і Price (2010), Price і Lento (2001) та психологічному словнику Doron і Parot (2007). Психологічну вразливість схарактеризовано як одну з форм психологічної слабкості людини, що відображає психологічний дисбаланс, який порушує афективний, інтелектуальний і соціальний розвиток та функціонування психіки, знижує стійкість до подій і підвищує чутливість до негативних життєвих обставин. Цей термін поступово витісняє старе поняття психічної «схильності», може бути тимчасовим або хронічним, різниться в різних людей і змінюється протягом життя однієї особи. Окремо розмежовано вразливість і психічну «крихкість»: перша є схильністю, що не залежить від волі людини й передбачає можливу «невразливість», друга означає випадковий стан і протиставляється міцності чи

стабільності. Законодавче визначення уразливого стану охоплює зумовлений фізичними чи психічними властивостями або зовнішніми обставинами стан, що позбавляє або обмежує здатність особи усвідомлювати свої дії чи керувати ними, ухвалювати самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, а також збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин. Верховний Суд, оцінюючи ступінь тяжкості злочину, вчиненого з порушенням законів і звичаїв війни, урахував вразливий стан цивільного населення, яке виїжджало з окупованих рф територій. Зіставлення психологічного й правового понять корисне судовим експертам-психологам і юристам, які працюють зі справами про торгівлю людьми та злочини проти цивільного населення.

Ключові слова: уразливий стан, психологічна вразливість, психічна крихкість, торгівля людьми, стаття 149 КК України, судово-психологічна експертиза, порушення законів та звичаїв війни, Верховний Суд.

The Criminal Code of Ukraine Contains the Legal Concept of a Vulnerable State in the Context of Human Trafficking, While Psychology Operates with the Concept of Psychological Vulnerability, Which May Be Regarded as the Basis of the Legal Concept

Abstract. Ukrainian criminal law uses the concept of a person's vulnerable state in Articles 149 (human trafficking) and 303 of the Criminal Code, whereas psychology works with the broader notion of psychological vulnerability. This editorial paper compares the two concepts and suggests that psychological vulnerability may serve as the basis of the legal category. The analysis draws on Note 2 to Article 149 of the Criminal Code of Ukraine, a ruling of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court of 30 January 2024 in case No. 588/1009/22, the works of Ingram and Price (2010) and Price and Lento (2001), and the dictionary of psychology by Doron and Parot (2007). Psychological vulnerability is described as a form of psychological weakness reflecting an imbalance that disrupts affective, intellectual and social development and functioning, lowers resilience and heightens sensitivity to

negative life events. The term is replacing the older notion of psychic predisposition; it may be temporary or chronic and changes across a person's life. Vulnerability, a predisposition independent of the person's will that presupposes possible invulnerability, is distinguished from psychological fragility, a contingent state opposed to robustness. The statutory definition covers a state caused by physical or mental characteristics or external circumstances that deprives or limits the ability to understand or control one's actions, make independent decisions and resist violence or other unlawful acts, as well as a combination of grave personal or family circumstances. The Supreme Court considered the vulnerable state of civilians leaving territories occupied by russia when assessing the gravity of a crime committed in violation of the laws and customs of war. The comparison helps forensic psychologists and lawyers in trafficking cases.

Keywords: vulnerable state, psychological vulnerability, psychological fragility, human trafficking, Criminal Code of Ukraine, forensic psychological examination, laws and customs of war, Supreme Court.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 23.03.2025.

REFERENCES

1. V kryminalnomu kodeksi Ukrainy ye pravove poniattia urazlyvoho stanu v konteksti kryminalnoho zlochynu poviazanoho z torhivleiu liudmy. Prote, psykholohichna nauka operuie takym poniattiam yak psykholohichna vrazlyvist, shcho mozhe rozghliadatysia yak osnova pravovoho ponia [The Criminal Code of Ukraine Contains the Legal Concept of a Vulnerable State in the Context of Human Trafficking, While Psychology Operates with the Concept of Psychological Vulnerability, Which May Be Regarded as the Basis of the Legal Concept]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 2 (61). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14839-v-kriminalnomu-kodeksi-e-pravove-ponyattya-urazlivogo-stanu-v-konteksti-kriminalnogo-zlochinu-pov-yazanogo-z-torgivleyu-lyudmi-prote-psikhologichna-nauka-operue-takim-ponyattyam-yak-psikhologichna-vrazlivist-

shcho-mozhe-rozglyadatisya-yak-osnova-pravovogo-ponyattya-urazlivogo-stanu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. СУДОВА ПРАКТИКА

Співпраця заради розвитку правосуддя: підписано Меморандум між Дніпропетровським окружним адміністративним судом і ННЦ «Інститут судових експертиз імені Заслуженого професора М.С. Бокаріуса»[1]

Дніпропетровський окружний адміністративний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 20.10.2025

Реферат. Дніпропетровський окружний адміністративний суд, який продовжує розширювати коло партнерів у науковій спільноті, повідомив про підписання меморандуму про співпрацю з Національним науковим центром «Інститут судових експертиз імені Заслуженого професора М. С. Бокаріуса». Документ укладено під час робочої зустрічі в ННЦ ІСЕ, до якої долучилися також представники Харківського окружного адміністративного суду, Третього апеляційного адміністративного суду та Господарського суду Харківської області. Того дня керівники установ (виконувачка обов'язків директора ННЦ ІСЕ Анастасія Купріянова, голова Дніпропетровського окружного адміністративного суду Володимир Горбалінський і голова Третього апеляційного адміністративного суду Анатолій Коршун) підписали два меморандуми: між ННЦ ІСЕ та Дніпропетровським окружним адміністративним судом і між ННЦ ІСЕ та Третім апеляційним адміністративним судом. Метою співпраці визначено проведення спільних наукових досліджень і проєктів, обмін досвідом та актуальною інформацією про новітні досягнення й світові практики у сфері судової експертизи. Передбачено, що співробітники інституту працюватимуть у науково-практичному хабі «Верховенство права», створеному на базі Дніпропетровського окружного адміністративного суду. За задумом сторін, це має об'єднати зусилля науковців і суддів у формуванні

сучасних підходів до правничої освіти, підвищенні рівня наукової культури та розвитку професійної спільноти. Суд розглядає підписання меморандумів як ще один крок до зміцнення партнерства між судовими установами та науковими інституціями, спрямованого на підвищення якості судочинства й утвердження засад верховенства права. Повідомлення оприлюднено 20 жовтня 2025 року на вебсайті суду й на порталі «Судова влада України». Для судово-експертної спільноти матеріал фіксує інституційну форму взаємодії державної експертної установи з адміністративними та господарським судами поза межами конкретних проваджень: спільні дослідження, обмін досвідом і участь науковців-експертів у фаховій комунікації із суддями.

Ключові слова: меморандум про співпрацю, ННЦ «Інститут судових експертиз імені Заслуженого професора М. С. Бокаріуса», Дніпропетровський окружний адміністративний суд, Третій апеляційний адміністративний суд, судова експертиза, спільні наукові дослідження, хаб «Верховенство права», взаємодія судів і науки.

Cooperation for the Development of Justice: Memorandum Signed Between the Dnipropetrovsk District Administrative Court and the National Scientific Center "Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute"

Dnipropetrovskyi okruzhnyi administratyvnyi sud.

Abstract. The Dnipropetrovsk District Administrative Court, which has been expanding its partnerships with the academic community, reports in this press release on memoranda of cooperation signed during a working meeting at the National Scientific Center "Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute". Representatives of the Kharkiv District Administrative Court, the Third Administrative Court of Appeal and the Commercial Court of Kharkiv Region also attended. Two memoranda were signed by Anastasiia Kupriianova, acting director of the Institute, Volodymyr Horbalinskyi, president of the Dnipropetrovsk District Administrative Court, and Anatolii Korshun, president of the Third Administrative Court of Appeal: one between the

Institute and the Dnipropetrovsk court and one between the Institute and the Third Administrative Court of Appeal. The stated purposes are joint research and projects and the exchange of experience and current information on recent advances and international practice in forensic science. Institute staff will take part in the Rule of Law research and practice hub established at the Dnipropetrovsk District Administrative Court, which is intended to bring scholars and judges together to develop modern approaches to legal education, raise research culture and support the professional community. The court presents the agreements as a step towards stronger partnership between courts and academic institutions in the interest of the quality of justice and the rule of law. The release was published on 20 October 2025 on the court's website and the Judiciary of Ukraine portal. For forensic experts, it documents an institutional model of cooperation between a state forensic institution and courts beyond individual cases.

Keywords: memorandum of cooperation, forensic science institute, administrative courts, forensic examination, joint research, Rule of Law hub, cooperation between courts and science.

Першоджерело: Дніпропетровський окружний адміністративний суд. Співпраця заради розвитку правосуддя: підписано Меморандум між Дніпропетровським окружним адміністративним судом і ННЦ «Інститут судових експертиз імені Заслуженого професора М.С. Бокаріуса». Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 20.10.2025.

REFERENCES

1. Dnipropetrovskyi okruzhnyi administratyvnyi sud. Spivpratsia zarady rozvytku pravosuddia: pidpysano Memorandum mizh Dnipropetrovskym okruzhnym administratyvnym sudom i NNTS "Instytut sudovykh ekspertyz imeni Zasluzhenoho profesora M.S. Bokariusa" [Cooperation for the Development of Justice: Memorandum Signed Between the Dnipropetrovsk District Administrative Court and the National Scientific Center "Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute"] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v

yurydychnii praktytsi. 2025. № 2 (61). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/16652-spivpracya-zaradi-rozvitku-pravosuddya-pidpisano-memorandum-mizh-dnipropetrovskim-okruzhnim-administrativnim-sudom-i-nnc-institut-sudovih-ekspertiz-imeni-zasluzhenogo-profesora-m-s-bokariusa (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.4. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Юридична ситуація: обвинувачення не дозволяє захиснику призначити експертизу - шляхи рішення та правового аналізу[1]

Ханін С.

Реферат · оприлюднено 23.03.2025

Реферат. Ханін С., адвокат і керуючий партнер Amber Law Company, аналізує на сторінках видання «Закон і Бізнес» ситуацію з провадження, підсудного Вищому антикорупційному суду: детектив відмовив захиснику в клопотанні про призначення експертизи матеріалів негласних слідчих (розшукових) дій, а слідчий суддя ВАКС залишив скаргу на таку постанову без задоволення. Вихідною тезою автора є рівність можливостей сторін обвинувачення і захисту щодо проведення експертиз. Слідчий суддя вважав, що захист не навів конкретних обставин, які викликають сумнів у достовірності протоколів НСРД, перевірка записів на ознаки монтажу, неприродні паузи чи невідповідність міміки й звукового ряду на стадії розгляду скарги неможлива, а відомості про технічні засоби фіксації становлять державну таємницю; при цьому він послався на постанови Верховного Суду від 20.05.2020 у справі № 585/1899/17 та від 07.10.2020 у справі № 725/1199/19. Автор послідовно спростовує ці аргументи. По-перше, висновки касаційного суду, обмеженого ст. 433 КПК України, стосуються оцінки доказів під час ухвалення вироку, тоді як слідчий суддя має вирішити, чи є підстави для експертизи з метою перевірки допустимості доказу й забезпечення права на захист і змагальності. По-друге, Верховний Суд до-

пускав обґрунтування сумнівів технічними висновками спеціалістів, захист такий висновок надав, проте слідчий суддя процитував позицію вибірково. По-третє, ознаки втручання в аудіо- чи відеозапис можуть бути непомітними під час прослуховування або перегляду, і виявити їх здатен саме експерт, до того ж на досудовому розслідуванні. По-четверте, з посиланням на ст. 246 і 266 КПК автор показує, що за наявності обґрунтованих підстав носії інформації та технічні засоби можуть досліджувати спеціалісти або експерти. Ханін С. доходить висновку, що заперечення ВАКС, НАБУ і САП проти експертиз, яких просить захист, за умови, що детективи призначають експертизи на власний розсуд, не мають належного обґрунтування. Матеріал корисний адвокатам, слідчим суддям і судовим експертам у галузі дослідження звукозаписів і відеозаписів.

Ключові слова: призначення експертизи, сторона захисту, рівність сторін, негласні слідчі (розшукові) дії, слідчий суддя, Вищий антикорупційний суд, автентичність звукозапису, висновок спеціаліста, державна таємниця, змагальність.

Legal Situation: The Prosecution Prevents the Defence from Ordering an Expert Examination – Ways of Resolution and Legal Analysis

Khanin S.

Abstract. In this commentary, first published in the legal weekly Zakon i Biznes, attorney Semen Khanin (Khanin S.), managing partner of Amber Law Company, analyses a case before the High Anti-Corruption Court in which a detective refused a defence motion to order an expert examination of covert investigative action records and the investigating judge dismissed the defence complaint. The judge reasoned that the defence had not shown concrete grounds to doubt the authenticity of the records, that checking them for editing, unnatural pauses or audio-visual mismatches was impossible at that stage, and that details of recording equipment are a state secret, relying on Supreme Court rulings of 20 May 2020 (case No. 585/1899/17) and 7 October 2020 (case No. 725/1199/19). The author argues, first, that these cassation rul-

ings, limited by Article 433 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, concern the evaluation of evidence at trial, whereas an investigating judge must decide whether there are grounds for an examination to test admissibility and secure the right to defence. Second, the Supreme Court accepted that doubts may be substantiated by specialists' technical opinions, and the defence had submitted one, which the judge disregarded through selective quotation. Third, tampering may be undetectable by listening or viewing and can be established by an expert during the pre-trial investigation. Fourth, Articles 246 and 266 of the Code allow storage media and devices to be examined by specialists or experts where justified. The author concludes that refusing defence-requested examinations while detectives order any examinations they see fit lacks justification. The analysis is useful for defence lawyers, investigating judges and audio and video forensic experts.

Keywords: expert examination, defence, equality of arms, covert investigative actions, investigating judge, High Anti-Corruption Court, authenticity of recordings, specialist opinion, state secret, adversarial proceedings.

Першоджерело: Ханін С. Закон і Бізнес. Реферат оприлюднено в журналі 23.03.2025.

REFERENCES

1. Khanin S. Yurydychna sytuatsiia: obvynuvachennia ne dozvoliaie zakhysnyku pryznachyty ekspertyzu - shliakhy rishennia ta pravovoho analizu [Legal Situation: The Prosecution Prevents the Defence from Ordering an Expert Examination – Ways of Resolution and Legal Analysis] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 2 (61). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14840-yuridichna-situatsiya-obvinuvachennya-ne-dozvolyae-zakhisniku-priznachiti-ekspertizu-shlyakhi-rishennya-ta-pravovogo-analizu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Як зібрати та подати докази для підтвердження факту батьківства - пояснює Міністерство юстиції України[1]

Міністерство юстиції України.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 14.04.2025

Реферат. Міністерство юстиції України в роз'ясненні, поширеному порталом «Судова влада України» (інформація станом на 12.04.2025), систематизує докази, які можна подати до суду для встановлення факту батьківства. Підставою для визнання батьківства, за поясненням відомства, є будь-які відомості, що засвідчують походження дитини від певної особи. Серед доказів названо письмові, речові та електронні документи, висновки експертів і пояснення свідків; до заяви можна долучити сімейні фото, листи, анкети, судові рішення, витяги з домових книг, довідки органів ДРАЦС про неможливість поновлення записів чи внесення до них змін, а також пояснення свідків про взаємини заявника з померлим. Перелік не є вичерпним. Центральне місце в роз'ясненні посідає судово-генетична (судово-імунологічна) експертиза: її висновок може бути підставою для категоричного висновку про батьківство, а ДНК-експертизу названо найпереконливішим доказом із точністю до 99,99 %. Описано порядок дослідження: зразки ДНК дитини порівнюють зі зразками батьків, матеріал зазвичай відбирають ротовим мазком, хоча можна використати нігті чи волосся; процедура охоплює збирання матеріалу, доставку до лабораторії, аналіз і підготовку висновку, а строки залежать від лабораторії й тривають від кількох днів до місяця. Експертну установу сторони обирають за взаємною згодою, а якщо згоди немає, її визначає суд; за потреби суд може доручити підготовку одного висновку кільком експертам. Якщо батько помер і зразків його ДНК немає, суд може призначити посмертну молекулярно-генетичну експертизу з ексгумацією. Мін'юст наголошує, що суд оцінює всі докази в сукупності з погляду належності, допустимості, достовірності та взаємозв'язку, і жоден доказ не має наперед установленої сили. Роз'яснення може слугувати стислою пам'яткою для адвокатів, суддів і судових експертів у справах про батьківство, хоча конкретних

норм Сімейного та Цивільного процесуального кодексів України в ньому не наведено.

Ключові слова: встановлення факту батьківства, докази, ДНК-експертиза, судово-генетична експертиза, молекулярно-генетична експертиза, посмертна експертиза, оцінка доказів, цивільний процес, Міністерство юстиції України.

How to Collect and Submit Evidence to Establish Paternity: Explanations of the Ministry of Justice of Ukraine

Ministerstvo yustytsii Ukrainy.

Abstract. Establishing paternity in court often turns on forensic genetic evidence alongside other means of proof. This explanatory note of the Ministry of Justice of Ukraine, disseminated through the Judiciary of Ukraine portal (information as of 12 April 2025), sets out the evidence that may be submitted in paternity cases. Any information confirming that a child descends from a particular person may ground recognition of paternity. Evidence includes written, physical and electronic documents, expert opinions and witness statements; applicants may submit family photographs, letters, questionnaires, court decisions, house register extracts, certificates of civil registry offices on the impossibility of restoring or amending records, and testimony on the relationship between the applicant and the deceased. The list is open. Particular weight is given to forensic genetic and immunological examination: its findings may support a categorical conclusion on paternity, and DNA analysis, with reported accuracy of up to 99.99%, is described as the most persuasive evidence. The procedure involves sample collection, usually by buccal swab but also from nails or hair, transport to a laboratory, analysis and preparation of the opinion, taking from several days to a month. The parties choose the expert institution by mutual consent; otherwise the court decides, and it may assign several experts to prepare a single opinion. Where the alleged father has died and no samples exist, a post-mortem molecular genetic examination with exhumation may be ordered. The court evaluates all evid-

ence in its totality, and no item has predetermined weight. The note is a concise reference for lawyers, judges and forensic experts.

Keywords: establishment of paternity, evidence, DNA examination, forensic genetic examination, molecular genetic examination, post-mortem examination, evaluation of evidence, civil procedure, Ministry of Justice of Ukraine.

Першоджерело: Міністерство юстиції України. Як зібрати та подати докази для підтвердження факту батьківства. Судова влада України. Інформація станом на 12.04.2025. Реферат оприлюднено в журналі 14.04.2025.

REFERENCES

1. Ministerstvo yustytsii Ukrainy. Yak zibraty ta podaty dokazy dlia pidtverdzhennia faktu batkivstva - poiasniuie Ministerstvo yustytsii Ukrainy [How to Collect and Submit Evidence to Establish Paternity: Explanations of the Ministry of Justice of Ukraine] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 2 (61). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/15043-yak-zibrati-ta-podati-dokazi-dlya-pidtverdzhennya-faktu-batkivstva---poyasnyuye-ministerstvo-yusticiyi-ukrayini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

01.03.2025

В Україні триває розробка проекту професійного стандарту 2490 Поліграфолог[1]

За даними Національного агентства кваліфікацій, з 28 серпня 2024 року в Україні розробляють проєкт професійного стандарту 2490 «Поліграфолог»; розробник — Науково-методичний центр кадрової політики Міністерства оборони України, орієнтовний строк завершення — 30 вересня 2025 року. Нагадано порядок подання заявок на розроблення стандартів за постановою КМУ від 11 жовтня 2021 року № 1063 і подано опис практичного посібника Л. Акімової та співавторів (2024). Згадано, що професію «Поліграфолог» уведено до Національного класифікатора професій ДК 003:2010 зміною № 10 від 25 жовтня 2021 року.

23.03.2025

Відшкодування юридичними особами моральної (нематеріальної) шкоди завданої протиправними діями спрямованими на приниження репутації та ділового престижу, підриву довіри до її діяльності[2]

Матеріал узагальнює публікації керуючої партнерки ЮФ «L&A Group» Ганни Вангородської та порталу ProstopravoUA про відшкодування моральної шкоди юридичним особам за приниження ділової репутації. Автори спираються на статтю 152 Конституції України, статті 91, 277, 299, 1166, 1167 ЦК України, постанову Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року № 4 та інформаційний лист ВГСУ від 28 березня 2007 року № 01-8/184. Основним критерієм розміру відшкодування пропонують вважати зменшення вартості нематеріальних активів юридичної особи, наголошуючи, що цей розмір може змінюватися від подання позову до ухвалення рішення.

23.03.2025

Підпис факсиміле експерта у висновку експерта: правова оцінка[3]

Подано правовий аналіз юриста ЛІГА.net Владислава Штики від 9 січня 2022 року щодо факсиміле у висновку експерта. Автор вважає, що факсимільне відтворення підпису порушує процесуальну форму (ч. 3 ст. 101, ч. 3 ст. 102 КПК України, п. 4.15 Інструкції № 53/5) і робить висновок недопустимим доказом, а допит експерта цього недоліку не усуває. Водночас сама вказівка на факсиміле для судів є припущенням: його треба довести технічною експертизою документа (дослідженням друкарських форм), а не почеркознавчою. Наведено постанови Верховного Суду та приклади, де суди відхиляли такі доводи як недоведені.

23.03.2025

Щире каяття - особливості виявлення в кримінальних провадженнях: правова позиція ККС ВС (справа №199/6365/19)[4]

Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду у справі № 199/6365/19 скасував ухвалу апеляційного суду, який звільнив від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК України) водія, засудженого за ст. 286 КК за ДТП у стані алкогольного сп'яніння. Апеляційний суд урахував щире каяття, відшкодування шкоди, позицію потерпілого та малолітню дитину. ВС зазначив, що щире каяття — не формальне визнання вини, а психічний стан особи, який має підтверджуватися конкретними діями; засуджений же оскаржував вирок і просив закрити провадження. Справу направлено на новий апеляційний розгляд.

02.04.2025

Моральна шкода. Відшкодування моральної шкоди. Судово-психологічна експертиза моральної шкоди в Україні - особливості українського законодавства[5]

Матеріал пояснює поняття моральної шкоди, її форми (фізичний біль, душевні страждання, приниження честі, гідності та ділової репутації) і способи доведення: показання свідків, характеристики, медичні документи, довідки від психолога, висновок судово-психологічної експертизи. Автор наголошує, що закон не встановлює ні мінімального, ні максимального розміру відшкодування, а атестовані Мін'юстом судові експерти-психологи можуть розраховувати орієнтовний грошовий розмір страждань; остаточно його визначає суд. Розглянуто строки позовної давності (3 роки, 1 рік, 3 місяці), їх продовження на час воєнного стану та оподаткування відшкодування.

22.04.2025

Київський кабінет психофізіологічних досліджень на поліграфі[6]

Матеріал представляє Київський кабінет психофізіологічних досліджень на поліграфі, яким керує канд. психол. наук, доцент, судовий експерт-психолог (поліграфолог) Назаров О. А., представник Міжнародного співтовариства поліграфологів (ISOPE, США) в Україні. Кабінет обстежує дорослих і дітей з 11 років на класичних поліграфах, EyeDetect і детекторі ЕДА «DPulse», консультує й готує висновки, зокрема судово-психологічної експертизи. Наведено перелік 23 курсів підвищення кваліфікації за 2016–2024 роки (188 академічних годин) з посиланням на стандарт ASTM E2064-00 (2014). Наголошено, що результати поліграфа оцінюють разом з іншими доказами.

REFERENCES

1. V Ukraini tryvaie rozrobka proektu profesiinoho standartu 2490 Polihrafoloh [Development of the Draft Professional Standard 2490 "Polygraph Examiner" Continues in Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 1 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14640-v-ukrajini-trivae-rozrobka-proektu-profesijnogo-standartu-2490-poligrafolog (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Vidshkoduvannia yurydychnymy osobamy moralnoi (nematerialnoi) shkody zavdanoi protypravnymy diiamy spriamovanymy na

prynyzhennia reputatsii ta dilovoho prestyzhu, pidryvu doviry do yii diialnosti [Compensation by Legal Entities for Non-Pecuniary (Moral) Damage Caused by Unlawful Actions Aimed at Damaging Reputation and Business Prestige and Undermining Confidence in Their Activities]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 23 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14844-vidshkoduvannya-yuridichnimi-osobami-moralnoji-nematerialnoji-shkodi-zavdannoji-protipravnimi-diyami-spryamovanimi-na-prinizhennya-reputatsiji-ta-dilovogo-prestizhu-pidrivu-doviri-do-jiji-diyalnosti (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Pidpys faksymile eksperta u vysnovku eksperta: pravova otsinka [An Expert's Facsimile Signature in an Expert Opinion: A Legal Assessment]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 23 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14842-pidpis-faksimile-eksperta-u-visnovku-eksperta-pravova-otsinka (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Shchyre kaiattia - osoblyvosti vyiavlennia v kryminalnykh provadzhenniakh: pravova pozytsiia KKS VS (sprava №199/6365/19) [Sincere Repentance – Features of Its Establishment in Criminal Proceedings: Legal Position of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court (Case No. 199/6365/19)]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 23 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=14843 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Moralna shkoda. Vidshkoduvannia moralnoi shkody. Sudovo-psykholohichna ekspertyza moralnoi shkody v Ukraini - osoblyvosti ukrainskoho zakonodavstva [Non-Pecuniary Damage. Compensation for Non-Pecuniary Damage. Forensic Psychological Examination of Non-Pecuniary Damage in Ukraine – Features of Ukrainian Legislation]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 2 kvit. URL: https://expertize-journ-

al.org.ua/all-news/14959-moralna-shkoda-vidshkoduvannya-moralnoji-shkodi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kyivskyi kabinet psykhofiziolohichnykh doslidzhen na polihrafi [Kyiv Office of Psychophysiological Polygraph Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 22 kvit. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/15112-kijivskij-kabinet-psikhofiziologichnikh-doslidzhen-na-poligrafi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

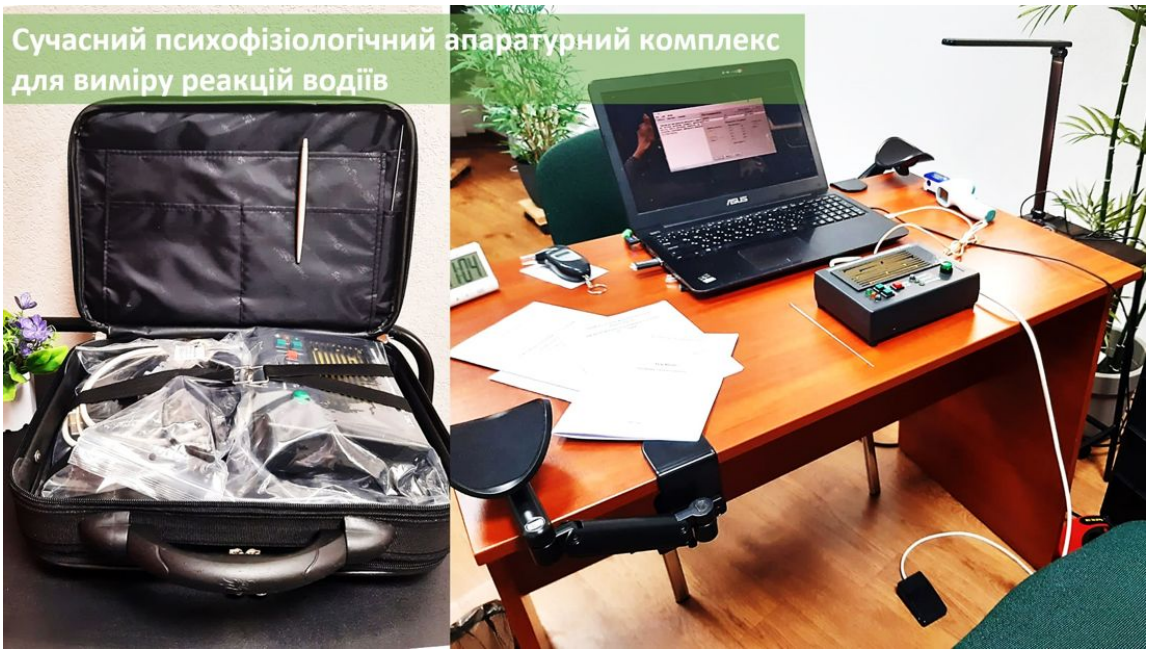
Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

АПАРАТУРНІ МЕТОДИКИ

Тремометр, лабіліметр і реактометр

Психофізіологічний апаратурний комплекс із трьох психометричних приладів — тремометра, лабіліметра й реактометра — з травня 2024 року працює в Київському кабінеті психологічної діагностики та допомоги.

Кабінет створено на базі робочого місця атестованого Міністерством юстиції України судового експерта-психолога; тут вимірюють індивідуальну психофізіологічну реакцію водія простого й складного типу. Щоб працювати на комплексі, керівник кабінету, кандидат психологічних наук, доцент О. А. Назаров 2024 року пройшов підвищення кваліфікації з інженерної психології й отримав статус сертифікованого користувача [1].

Психофізіологічний апаратурний комплекс для вимірювання реакцій водія [2]

Тремометр вимірює параметри динамічного тремору рук під час точних рухів; за ними роблять висновок про стійкість до психофізичних навантажень і скоординованість психомоторики. Лабіліметр досліджує лабільність нервової системи за критичною частотою злиття світлових спалахів. Реактометр вимірює час простої та складної сенсомоторної реакції на світловий і/або звуковий сигнал — як на появу, так і на зникнення сигналу, одиничним сигналом або серією з 10 відповідей, окремо для правої й лівої руки та ноги [2].

Швидкість, км/г	Час реакції водія, секунди та зупиночний шлях, метри					
	0,5	0,8	1,0	1,2	1,5	2,0
10	1,38	2,22	2,77	3,33	4,16	5,55
20	2,78	4,44	5,55	6,66	8,33	11,10
30	4,16	6,68	8,33	9,99	12,46	16,66
40	5,55	8,88	11,11	13,33	16,66	22,22
50	6,94	11,10	13,88	16,66	20,82	27,77
60	8,33	13,33	16,66	19,99	24,99	33,32
70	9,72	15,55	19,44	23,33	29,16	38,88
80	11,11	17,17	22,22	26,66	33,33	44,44
90	12,50	20,00	25,00	30,00	37,50	50,00
100	13,88	22,22	27,77	32,32	41,65	55,54

Шлях автомобіля залежно від швидкості й часу реакції водія [2]

Для експертизи ДТП це має практичне значення: середній час реакції водіїв коливається від 0,3 до 1,5 с, а в окремих випадках сягає 2,5 с. Виміряні показники множать на табличні коефіцієнти для різних дорожніх ситуацій, щоб індивідуалізувати результат з урахуванням реальних умов пригоди [2].

REFERENCES

1. Novyny u sferi spetsialnykh znan: vykorystannia instrumentalnoho obladnannia dlia vymiriuvannia indyvidualnoi psykhofiziolohichnoi reaktsii vodiia prostoho ta skladnoho typu na bazi Kyivskoho kabinetu psykholohichnoi diahnostyky ta dopomohy. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait.

2024. 26 trav. URL: https://expertize-journal.org.ua/vsi-ogoloshennya/12402-instrumentalne-obladnannya-dlya-vimiryuvannya-individualnoji-psikhofiziologichnoji-reaktsiji-vodiya-prostogo-ta-skladnogo-tipu-vikoristovuetsya-na-bazi-kijivskogo-kabinetu-psikhologichnoji-diagnostiki-ta-dopomogi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskym kabinetom psykholohichnoi diahnostyky ta dopomohy provodytsia vymiriuvannia indyvidualnoho chasu reaktsii vodiia v umovakh DTP, obstavyny yakoi rozsliduiutsia v ramkakh spravy [The Kyiv Office of Psychological Diagnostics and Assistance Measures a Driver's Individual Reaction Time in the Conditions of a Road Traffic Accident Investigated Within a Case]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 24 trav. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/12401-kijivskim-kabinetom-psikhologichnoji-diagnostiki-ta-dopomogi-provoditsya-vimiryuvannya-individualnogo-chasu-reaktsiji-vodiya-v-umovakh-dtp-yake-e-vazhlivim-u-spravi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2025. № 2 (61). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.2.2025. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19785-2025-2-61 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2025, № 2 (61) (березень – квітень 2025 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 52 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua